

BAGDUONS APUOLINARS

Nier laika liūdleti

Nier laika liūdleti:

Gyvenimis srauniau nego opés bongū
Ér neš muní kartu i vykiu grondes isopis.
Nier laika tingleti, kaa vésé praša ér trauk,
Ér parelgū krūvū krūvas,
Užkrautas unt kopras jau lauk.
Nier laika ilsielis,
Kaa žvélgsnee kaap peilee vés užkulnlus bada,
Vuo kartaas tu pastebi mell
Ar padlekas ištarta žuodi,
Išgérsti iš draugišku lüpu,
Jee kam nuors maža krislieli
Tu gera suteiksi suklopus.
Gyvenéms kaap mozéka
Vés skomb iš vėrpončiu stygu,
Bat vyna dynell nalauktaa išgérst akorda nalygu.
Žinuok — valonda jau atejé,
Važiūt i kelioni bük galavas.
Akuords paskutinis nutéls —
Išves Tavi anluols namatuoms.

Gémiau 1912 metu birželi 17(4) dyna Telšiū rajuona Talainiu kaimi. Mokiaus Junkilū pradžiuos muokykluo, ketvirta skyriu bingiau Užvinty, gimnazija — Kražiūs 1934 metaas istuoja i Kauna VDU. Binguntys karū, pasitraukiau i užsieni. Nu 1950 metu gyvenu JAV (Čikaguo).

Žemaitéškus aillieraščius spausténu nu 1955 metu. Esu išleidis kelius žemaitéškas poezéjés ér pruozas rinkinius. 1991 metaas kniné "Likéma laiptas" pasérudi Lytuvuo. Tami leidénely yr ideta ér trumpa žemaičiu užvintiškiu kalbuos gramatika, spaustinami aillieraštee, pruozas darbelee, parašyti žemaitéškaa.

Puortégrapéjuo: (iš kairies) Bagduons Apuolinars ér Lytuvuos Ne-priklausomybés akta signataro Smilgevič Juona duktie Petrušiené Jené.

Tryléktoosés didvyrems

Už laisvis aušra išejuot i kuova
Kilnun truoškemu kupina šerdém,
Pryš akes matiet laisvis ideal:
Tlevyni laisva su džeugsma versmtem.

Per dešimties metu prispausti vergéjés,
Širdlesi sliepiet tun pasiryžéma,
Kad viel iškelisma vieleva trispalvi,
Nusikratysma krovina riežéma.

Kaa tankaa tralški kuovuotuoju kūnus,
Ér šüvee skyni nekalta gyvybi,
Juns nasudreibliojut kaap ūla galinga,
Runkas iškielin i dungu beribi.

Šaukiet, lai būni laisva šalis mūsa,
Kuovuo užgrūdinta par umžius ilglausius,
Daugeu vergéjés punčiu nebnešiuosma,
Su sakniem išrausma piktuos baimis jausma.

Puokšteje šüvee, kréta jaunas galvas,
Ér nusidaži krauju buokšta synas.
Meldéma laisvis išgerda pasaulis:
Paruoš tluonams greltas pakasynas.

Dieku, Tau Dievil!

Kaa žvelgu i dongu, i žvalgždiūn daugybi,
Mon aklesi stuojas ta Dieva galybi,
Kor kelius planetuoms iš onksta nustati
Ér anuo didybee gala nesimata.
Pulk, žmogau, unt keliu pryš sava Kürjeja
Ér, vésa širdi i malda sudiejis,
Ni dyna, ni nakti diekuot nepallauki,
Kaa sava Tvierieja maluoni sulauksi.
Ér švintas gysmes lai skumb pasaulie,
Diekuojims už žemis gyvybi, už sauli,
Už žydus gielellu, už mėška žalomą,
Vuo už vis lablausee už syluos umžinuma.
Osana, Tau, Dievi, visatas Tvieriejau,
Neks Tava didybís apriept negalleje.
Garbie lai pakilst i pat dungu aukšceus,
Tau, mūsų Tvieriejau ér Tievi geriausis.

Ježboté Vinca puortégrapéjé

Šatrija

Šatrija, Žemalčiu kalnū viršūni,
Užlėpis išvysti tu gruoži dildinga,
Su senuovis raganuoms kartu
pabūni,
Tik praaitys bortaa senee jau
pradinka.

Tuo aukšče pavyd tau aplinkines,
kalvas,
Katruos nagal tau aukštybe
prilygti;
Reginee puiki, viliuojančias spalvas
Pradžlogén šerdi ér aki iš syké.

Myliu aš tavi, Šatrija senuoji,
Myliu ér vesa Žemaitėjés krašta.
Kor benukeleují, kor tik basustuoji,
Vés šerdy nešluojys atminémú
našta.

Mūsa žemi

Bük, mūsa žemi,
Laisva ir galina,
Büket mūsa opés
Skaistés, stebuklingas.

Vuo ežerelee tespind
Tartom akés,
Muotinas saulés
Nagestunes žvakés.

Žaliuket, miškaa,
Kaap rūtu darželee,
Gyduokét, paukštée,
Par dynun dynell.

Kad visi džiaugtūs
Laisve ér gyvybe,
Kad šérdie jaustu
Dieviška ramybë.

Dynas

Užmerku akés ér svajuoju,
Vuo vaizdaa keltas, érgi mainuos:
Če vaivuorykštés dungu muojé,
Tin pušun gimbun šakas leinas...

Tyk daug dynun muni paléka,
Džeugsma žydaas iš tuola muojé,
Vuo kétas tomsés pasiléka.
Aš alnu vés ér vés svajuoju.

Nabsugronžins jau nieks mon
junsas,
Vés kitas reik mon pasitékti.
Ihéngs i mona buiti drunsee
Ér naktimis nableis užmegtli.

Ar élgaa dar muni vyliuoste,
Vaizdaa žavingi, dynas švyses,
Ar leiste laiml dar pajostis,
Ar tumsuos ūkanuos paklysét?

1992 m. gegužés 23 d.

Dvi dynas brunges

Kaap tekontes žaras aukštuojuo
padungie,
Kaap šypsena skaidri bejlegé
liguoné,
Taap dvi naužmérštamas dynas
moms brongés
Primins mūsa šerdee aple laisvi
érl ūluovi.

Vasaré šešiuolékta — dyna švēntuoji,
Praskynusl kell i prisikeléma.
Ér Kuova vyniolékta, élgaa
lauktuoji,
Paženkléna moms brungi laisvis
atgiméma.

Dvi dynas, aplaistytas krauju
geruju,
Mums švys kuožna metu par umžius
élgiausius.
Kyk laisvi moms brongi, Tlevyni
švēntuoji,
Kalbiet mūsa alnems niekada
nallauseis.

Lai švyt kaap sauli pašluovintas
dynas,
Kaap žvaigždes padungie aukštu
mielenuojuo,
Kaap švintuoses ognes unt kalna
Rambyna,
Lai nušvyt moms ateiti Tlevynie
laisvuojuo.

1993 m. vasaré 16 d.

Vuo pavasari

Jau prašneka vleversiellis,
I padungi pasikiellis,
Saulee garbi atidūti
Ér pavasariun dainlūti.

Jau žuolelés galvas kaiša
Éš tuo žemis kaap éš malša,
Snings i vundini pavérta,
Užtat, saull, bük pagérta.

Vaakun kūpas kymi laksta,
Lytaus lašaa žeml šlaksta,
Kad gyvybi nauja gímtu
Ér žydieti vėskas jímtu.

Vuo, pavasari brungiausis,
Tu momis svetyis maluoneusis,
Tau takus žydaas dabinsma
Ér visus mylleti jímsma.

1993 m. balondi 2 d.

Lieké mintés

Ilgesys kaap runkas tysas
I tun krašta, i tūn šall,
Kur palikuom mas vaikysti
Ér jaunysti žalé, žalé.

Kur Medžiuokalnis ér Vinta,
Unžūlaa žali rymuojé,
Kur užgimti bova límta
Žemaitéjuo mylimuojuo.

Kur aukšti pušyna ryma,
Ér čiuobrelee kvapa skleidi,
Kur pasielee ér arimaa,
Drunsés dūmas mūsa veidi.

Lieket, mintés, Juns i tuoli,
Gimta žeml apkabinket,
Sena kryžiu tartum bruoli
Rütuoms, mietuoms padabinket.

ŽODŽIAI I TOLI

A. P. BAGDONAS